

СТАНОВИЩЕ

Настоящото становище е изготвено на основание на Заповед на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски” №1631/27.08.2026г. за определяне на научно жури по процедурата за публична защита на дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор” по докторска програма „Трудова и организационна психология” в ПН 3.2 Психология, 3. Социални, стопански и правни науки, и е в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане, Закон за висшето образование, както и действащите Вътрешни правила на ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Тема: „Взаимовръзка между семеен статус, родителски стилове и академична успеваемост при гръцки ученици“

Изготвил становището: Доц. д-р Наташа Ангелова, катедра „Психология”, Философски факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Докторант: Валентина Николаос Мириса, катедра „Психология”, Философски факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Научен ръководител: Доц. д-р Теодор Гергов, катедра „Психология”, Философски факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Дисертационният труд „Взаимовръзка между семеен статус, родителски стилове и академична успеваемост при гръцки ученици“ е обсъден и предложен за публична защита от катедра „Психология“ при Философски факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски”, всички документи са предоставени в срок. Процедурата е в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане, Закон за висшето образование, както и действащите Вътрешни правила на ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Актуалност и значимост на темата: Изследването разглежда връзката между три съществени за педагогическата и възрастовата психология явления — семейна структура, родителски стил и академичните постижения. Особено важно е, че авторката не се ограничава до сравнение на „пълно срещу непълно семейство“, а въвежда семейното функциониране като допълнителна характеристика на семейната среда. Тя се спира на въпроси, проучващи дали структурата на семейството или стилът на родителство и емоционалният климат в семейството имат по-съществено значение за академичните постижения на децата. На база разбиранията на докторантката, че в различните култури съществуват различия в силата на въздействие на семейството върху академичните постижения, Валентина Мириса допуска, че социално-културната специфика на гръцкото общество предлага възможни различия в проявлението на родителските практики и тяхното въздействие върху училищната адаптация. Това е една от най-съществените концептуални силни страни на разработката. Значимостта на разработката се разкрива

чрез стремежа на докторантката да преодолее фрагментарността в разбиранията на изследваната връзка като допринася за това чрез разработване на концептуална рамка, която обединява структурните и функционалните характеристики на семейството с психологическите измерения на родителството и техните отражения върху академичните постижения. В практико-приложен план значимостта на научното изследване във възможността резултатите да послужат като основа за разработване на програми за психологическа подкрепа, консултиране на родители и превенция на училищна неуспеваемост.

Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата: Дисертацията е в обем 187 страници и включва увод, три глави, заключение, библиография и приложения. Библиографската справка обхваща 148 литературни източника на гръцки и чужд език. Към труда са приложени 4 приложения, съдържащи използвания изследователски инструментариум.

Теоретичната част представя систематизиран преглед на съвременни психологически и интердисциплинарни концепции, свързани със семейната структура, семейното функциониране, родителските стилове и факторите, влияещи върху училищната успеваемост. Авторката е разгледала значителен брой социологически и психологически концепции. Особено впечатление прави проследяването на различни теоретични перспективи към семейството — функционализъм, конфликтна теория, символен интеракционизъм, феминистки подходи и постмодерни разбирания. Направен е и сравнителен анализ между тях. Разработването на тази глава показва широка теоретична осведоменост и стремеж проблемът да бъде поставен в по-широк социален и психологически контекст. Направен е добър опит за интегриране на различни концепции и тяхното сравняване: семейна структура с родителски стил и семейно функциониране, спрямо академично постижение. Така изследването не разглежда семейния статус като самостоятелна и детерминираща характеристика, а търси функционалните механизми, чрез които семейната среда може да влияе върху детето. Това е и най-интересният научен акцент на дисертацията.

Емпиричната част включва организация, провеждане и статистическа обработка на количествено изследване сред ученици, насочено към проверка на изведените изследователски хипотези. Използвани са утвърдени психодиагностични инструмент, което допринася за високата стойност на емпиричната част. Използвани са PSDQ – Short Version за родителските стилове и FAD (Family Assessment Device) за семейното функциониране. Те са комбинирани с реални данни за академичния успех на учениците, а не само със самооценъчни показатели. Извадката е коректно и ясно описана. Изследването включва 138 ученици и 200 родители от две училища в района на Серес, Гърция. Има сравнително равномерно разпределение на учениците между двете училища и по класове. Особено позитивно е, че академичните резултати са извлечени от реални училищни документи, а не са основани единствено на субективна оценка на родителите или учениците. Използвана е адекватна на целите и хипотезите статистическа проверка. Авторката е използвала ANOVA, χ^2 , корелационен и регресионен анализ.

Резултатите подкрепят хипотезите и показват, че авторитетният родителски стил е свързан с по-добро семейно функциониране и по-високи академични постижения, независимо от структурата на семейството. Същевременно семейният статус, възрастта и образованието на родителя не оказват самостоятелно значимо влияние върху академичния успех в регресионния модел. Изводът тук е, че не толкова структурата на семейството, колкото начинът, по който функционира семейството и се упражнява родителството, е свързан с академичното развитие на детето. И този резултат е най-същественният принос. Дисертацията има достатъчно ясно изразена научна и практическа стойност. Най-силната ѝ страна е опитът да се премести фокусът от формалната семейна структура към качеството на семейното функциониране и родителския стил. Данните подкрепят идеята, че в изследваната извадка авторитетният стил е свързан с по-добро семейно функциониране и академичен успех, докато семейният статус сам по себе си няма независима значима предиктивна роля.

Практическата приложимост е добре аргументирана. Авторката извежда възможност резултатите да се използват за идентифициране на рискови и защитни конфигурации и за планиране на образователна и семейна консултативна подкрепа.

Публикациите са пряко свързани с темата на дисертацията и са публикувани в научни издания.

Критични бележки и препоръки: Докторантката твърди, че използвала “mixed approach“, но има разминаване между „смесен метод“ и реално описаните методи. В дисертацията изследването би трябвало да включва количествени и качествени методи. Но от представената методология не видях достатъчно ясно описан самостоятелен качествен компонент — например интервюта, тематичен анализ, наблюдение, анализ на разкази и т.н. Това бих искала да поставя като въпрос към докторантката: **Какво конкретно представлява качествената част на изследването и по какъв начин нейните резултати са интегрирани с количествените данни?** Освен това в текста се посочва, че има 138 ученици, но 200 родители. **Как точно са свързани данните на конкретния родител с академичния резултат на конкретното дете?** Разработката има своите предимства въпреки някои методологични забележки, които не обезсилват основната ѝ научна стойност.

Заклучение

Дисертационният труд на Валентина Николас Мириса представлява самостоятелно, актуално и значимо научно изследване с ясно изразени теоретични и приложни достойнства. Представеният научен труд показва, че докторантката притежава познания по темата на дисертацията и добри компетенции в областта на педагогическата и възрастовата психология. Смятам, че научната разработка отговаря на условията и реда за присъждане на образователната и научната степен „доктор“ по Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на закона за развитие на академичния състав и Правилника за развитие на академичния състав на ЮЗУ „Неофит Рилски“. Въз основа на изложеното по-горе приемам, че предложеният дисертационен

труд отговаря на изискванията, посочени в Закона за развитието на академичния състав в Република България. Поради това давам **положителна оценка** на дисертационния труд и предлагам на членовете на научното жури да подкрепят процедурата за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, в професионално направление: 3.2. Психология, „Педагогическа и възрастова психология” на докторант Валентина Николас Мириса.

20.09.2026г.
гр. Благоевград

Подпис:
(доц.д-р Наташа Ангелова)

OPINION

This opinion was prepared on the basis of Order of the Rector of the South-West University "Neofit Rilski" No. 1631/27.08.2026 for the appointment of a scientific jury for the procedure for public defense of a dissertation for the award of the a Ph.D. in the doctoral program "Pedagogical and Age Psychology" in 3.2 Psychology, 3. Social, Economic and Legal Sciences, and is in accordance with the requirements of the Act on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for its Implementation, the Higher Education Act, as well as the current Internal Rules of the South-West University "Neofit Rilski".

Topic: "Relationship between Family Status, Parenting Styles and Academic Achievement among Greek Students"

Prepared by: Assoc. Prof. Dr. Natasha Angelova, Department of Psychology, Faculty of Philosophy, South -West University "Neofit Rilski".

Doctoral student: Valentina Nikolaos Myrissa, Department of Psychology, Faculty of Philosophy, South -West University "Neofit Rilski".

Scientific supervisor: Assoc. Prof. Dr. Teodor Gergov, Department of Psychology, Faculty of Philosophy, South -West University "Neofit Rilski".

The dissertation "Relationship between Family Status, Parenting Styles and Academic Achievement among Greek Students" has been discussed and proposed for public defense by the Department of Psychology at the Faculty of Philosophy of the South -West University "Neofit Rilski", all documents have been submitted on time. The procedure is in accordance with the requirements of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for its Implementation, the Higher Education Act, as well as the current Internal Rules of the South -West University "Neofit Rilski".

Relevance and importance of the topic: The study examines the relationship between three phenomena essential to educational and developmental psychology: family structure, parenting style, and academic achievement. Notably, the author goes beyond a simple comparison of "intact versus single-parent families" by introducing family functioning as an additional characteristic of the family environment. She addresses the question of whether family structure, on the one hand, or parenting style and the family's emotional climate, on the other, play a more significant role in children's academic achievement. Recognizing that the strength of the family's impact on academic achievement varies across cultures, Valentina Mirisa hypothesizes that the sociocultural specifics of Greek society may lead to differences in how parenting practices manifest and affect school adjustment. This represents one of the study's key conceptual strengths. The significance of the work lies in the doctoral candidate's aim to overcome the fragmented understanding of this relationship; she achieves this by developing a conceptual framework that integrates the structural and functional characteristics of the family with the

psychological dimensions of parenting and their impact on academic achievement. From a practical standpoint, the study is significant because its findings can serve as a basis for developing programs for psychological support, parental counseling, and the prevention of academic failure.

Characteristics of the candidate's scientific and applied scientific production: The dissertation spans 187 pages and comprises an introduction, three chapters, a conclusion, a bibliography, and appendices. The bibliography lists 148 sources in Greek and other languages. Four appendices containing the research instruments used are attached to the work.

The theoretical section presents a systematized overview of contemporary psychological and interdisciplinary concepts regarding family structure, family functioning, parenting styles, and factors influencing school performance. The author has examined a significant number of sociological and psychological concepts. Particularly noteworthy is the exploration of various theoretical perspectives on the family—functionalism, conflict theory, symbolic interactionism, feminist approaches, and postmodern understandings—along with a comparative analysis of these views. The development of this chapter demonstrates broad theoretical knowledge and an effort to situate the issue within a wider social and psychological context. A successful attempt has been made to integrate and compare various concepts—specifically linking family structure, parenting style, and family functioning to academic achievement. Thus, the study does not treat family status as an isolated, deterministic characteristic but rather seeks to identify the functional mechanisms through which the family environment influences the child. This represents the most compelling scientific aspect of the dissertation.

The empirical section covers the organization, execution, and statistical analysis of a quantitative study involving students, aimed at testing the formulated research hypotheses. Established psychodiagnostic instruments were employed, contributing to the high value of the empirical section. The study utilized the PSDQ (Short Version) to assess parenting styles and the FAD (Family Assessment Device) to evaluate family functioning. These measures were combined with actual data on students' academic success, rather than relying solely on self-assessment indicators. The sample is described accurately and clearly; the study involved 138 students and 200 parents from two schools in the Serres region of Greece. There is a relatively even distribution of students across the two schools and grade levels. It is particularly positive that academic results were derived from actual school records rather than being based exclusively on the subjective assessments of parents or students. Statistical analyses appropriate to the study's objectives and hypotheses were employed; the author utilized ANOVA, χ^2 , and correlation and regression analyses.

The results support the hypotheses, demonstrating that an authoritative parenting style is associated with better family functioning and higher academic achievement, regardless of family structure. At the same time, family status, parental age, and parental education did not exert a significant independent influence on academic success within the regression model. The conclusion drawn is that it is not so much family structure, but rather the way the family functions and parenting is practiced, that is linked to a child's academic development—and this finding represents the study's most significant contribution. The dissertation possesses clear

scientific and practical value. Its greatest strength is the attempt to shift the focus from the formal family structure to the quality of family functioning and parenting style. The data support the idea that, within the studied sample, the authoritative parenting style is associated with better family functioning and academic success, whereas family status in itself does not play an independent, significant predictive role.

The practical applicability is well-justified. The author suggests that the results could be used to identify risk and protective configurations and to plan educational and family counseling support.

The publications are directly related to the dissertation topic and have appeared in scholarly journals.

Critical notes and recommendations: The doctoral candidate claims to have used a "mixed approach," yet there is a discrepancy between this term and the methods actually described. A dissertation claiming a mixed-methods approach should incorporate both quantitative and qualitative techniques; however, the presented methodology lacks a clearly defined, standalone qualitative component—such as interviews, thematic analysis, observation, narrative analysis, etc. I would like to pose the following question to the candidate: What exactly constitutes the qualitative part of the study, and how have its results been integrated with the quantitative data? Furthermore, the text mentions 138 students but 200 parents; how exactly is a specific parent's data linked to a specific child's academic performance? Despite certain methodological observations—which do not diminish the study's fundamental scientific value—the work possesses distinct merits.

Conclusion

The dissertation work of **Valentina Nikolaos Myrissa** represents an independent, current and significant scientific research with clearly expressed theoretical and applied merits. The presented scientific work shows that the doctoral student possesses knowledge on the topic of the dissertation and good competencies in the field of Pedagogical and Age Psychology. I believe that the scientific work meets the conditions and procedure for awarding the educational and scientific degree "doctor" under the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for the Implementation of the Act on the Development of the Academic Staff and the Regulations for the Development of the Academic Staff of the South-West University "Neofit Rilski". Based on the above, I accept that the proposed dissertation meets the requirements set forth in the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria. Therefore, I give a positive assessment of the dissertation and propose to the members of the scientific jury to support the procedure for awarding the educational and scientific degree "doctor", in the professional field: 3.2. Psychology, "Pedagogical and Age Psychology" to doctoral student **Valentina Nikolaos Myrissa**.

20.09.2026.

Blagoevgrad

Signature:

(Assoc. Prof. Natasha Angelova, Ph.D.)